

Õiguskaitse kättesaadavus keskkonnaasjades - Luksemburg

Denne side er blevet maskinoversat. Der gives ingen garanti for oversættelsens kvalitet.

1. [Constitutional Foundations](#)
2. [Kohtusüsteem](#)
 - #II
4. [Juurdepäas teabele](#)
5. [Õiguskaitse kättesaadavus, üldsuse osalemine](#)
6. [Õiguskaitse kättesaadavust tegevuse või tegevusetuse](#)
7. [Muud võimalused õigusemõistmisele juurdepääsuks](#)
8. [Kaebeõigus](#)
9. [Seaduslik esindamine](#)
10. [Tõendid](#)
11. [Esialgne õiguskaitse](#)
12. [Kohtukulud](#)
13. [Finantsabimehhanismid](#)
14. [Ajakohasus](#)
15. [Muud küsimused](#)
16. [On välismaalane,](#)
17. [Piiriülesed juhtumid](#)

I. Constitutional Foundations

Luksemburgi valitsus muutis 1999. aastal põhiseadust, lisades sellesse uue põhiseadusliku printsiibina keskkonna ja loomade kaitsmise (artikkel 11bis). Luksemburgi riik tagab inim- ja looduskeskkonna kaitsmise, edendades säästva tasakaalu saavutamist looduskaitse ning praeguste ja tulevaste põlvkondade vajaduste rahuldamise vahel. Riik edendab loomade kaitset ja heaolu. Kodanikud saavad haldus- ja kohtumenetlustes otse tugineda põhiseadusega tagatud õigusele. Juhul kui kohtunik usub, et pool seab seaduse põhiseadusele vastavuse kahtluse alla põhjendatult, esitab ta küsimuse eelnevalt põhiseaduskohtule (Cour Constitutionnelle). Haldus- või kohtumenetluse pooled saavad otse tugineda konventsioonile ja Euroopa Liidu direktiividele. Pooled saavad tugineda välislepingutele, kui Luksemburg on need ratifitseerinud. Halduskohtud viitavad Århusi konventsioonile ja kohaldavad seda konventsiooni otse. Eelkõige viitab Århusi konventsioonile otse esimese astme halduskohus eesmärgiga määrata kindlaks kohtumenetluse poolte kaebeõigus.

II. Kohtusüsteem

Luksemburgi õigus põhineb Rooma õigusel ning selles eristatakse selgelt avalikku õigust ja eraõigust. Kuna Luksemburgis tehakse selget vahet avalikul ja eraõigusel, koosneb Luksemburgi Suurhertsogiriigi kohtusüsteem tsiviilkohtutest ja halduskohtutest. Luksemburgi põhiseaduskohus otsustab, kas seadused on kooskõlas põhiseadusega. Kohtuvaidluse pooled ei saa otse põhiseaduskohtu poole pöörduda. Üksnes riiklikud kohtud võivad pöörduda põhiseaduskohtu poole eelnevalt lahendatava küsimusega. Kohtutele on põhiseadusega pandud kohustus teostada kohtuvõimu. Nad on oma ülesannete täitmisel sõltumatud. Luksemburgis on kaks kohtuharu: tsiviilkohtute haru ja halduskohtute haru. Tsiviilkohtute hierarhia tipus asub

ülemkohus (Cour supérieure de Justice), mis koosneb apellatsioonikohtust (Cour d'appel), kassatsioonikohtust (Cour de cassation) ja peaprokuratuurist (Parquet général). Juhtumeid, millega taotletakse apellatsioonikohtu eri kolleegiumide otsuste tühistamist, menetleb peamiselt viiest kohtunikust koosneva kolleegiumina otsuseid tegev kassatsioonikohus.

Luksemburgis ei ole keskkonnaküsimuste lahendamisele spetsialiseerunud erikohtuid. Keskkonnaasjades teeb asjaomasest küsimusest sõltuvalt otsuseid kas haldus- või üldkohus. Luksemburg on jagatud kaheks kohturingkonnaks — Luxembourg ringkond ja Diekirchi ringkond. Kummaski ringkonnas töötab ringkonnakohus (tribunal d'arrondissement). Kohtunikud määrab vahetult ametisse suurhertsog. Luksemburgis on kolm väiksemaid kohtuvaidlusi lahendavat kohut ehk rahukohut (Justice de Paix). Need asuvad Diekirchis, Luxembourgis ja Esch-sur-Alzette'is. Kõrgem halduskohus (Cour administrative) on kõrgeima astme kohus haldusajade puhul. Meelepärase kohtualluvuse valimine on võimalik üksnes üldkohtutes menetlevate asjade korral. Haldusajadega seoses see võimalus puudub. Pooled võivad lisada oma lepingusse kohtualluvust käsitleva klausli. Juhul kui mõlemad pooled selle klausliga nõustuvad, on neil võimalik esitada hagi rahukohule, kuigi muudel juhtudel ei oleks see kohus nõude summal põhinevate ja territoriaalsete eeskirjade kohaselt pädev asja arutama. Kõik Luxembourg ja Diekirchi ringkonnakohtute poolt esimeses astmes tehtud otsused saab vaidlustada apellatsioonikohtus. Kohtuotsuse vaidlustamiseks peab hageja 40 päeva jooksul alates otsusest teadasaamisest esitama apellatsiooni kohtukantseleisse. Apellatsioonikohus kontrollib, kuidas ringkonnakohus on faktiliste asjaolude suhtes õigusnorme kohaldanud, ja kinnitab ringkonnakohtu otsust või tühistab selle. Rahukohute otsused saab vaidlustada ringkonnakohtutes. Apellatsioonikohtu otsused ja muude kohtute poolt viimases astmes tehtud otsused saab vaidlustada kassatsioonikohtus. Kassatsioonikohus kontrollib üksnes õigusnormide ja menetlusnormide kohaldamist. Kassatsioonikohtule tuleb hagi esitada kahe kuu jooksul alates kohtuotsuse teatavakstegemisest. Kõrgemal halduskohtul on kassatsioonikohtu pädevus ja õigus teha uus otsus. Halduskohtu kohtunik võib teha otsuse nii haldusotsuse õiguspärasuse kui ka proportsionaalsuse kohta. Halduskohtu kohtunikul on alati õigus haldusotsus tühistada, kuid ta võib haldusasutuse otsuse oma otsusega asendada üksnes asjakohases seaduses sätestatud juhtudel. Keskkonnaasjadega seoses võib esitada hagi tsiviilkohtule eesmärgiga saada kostjalt hüvitist. Tsiviilkohtu kohtunikud on pädevad tegema otsuseid naabrite põhjustatud häiringuid, näiteks müra või saastet käsitlevates asjades. Häiringuga seoses võib hagi esitada isegi juhul, kui tegemist ei ole väärtetega. Kriminaalkohtu kohtunik on pädev lahendama juhtumeid, mille korral on hagi esitajaks kas politsei või prokuratuur. Üldkohtute kohtunikud on pädevad tegema otsuseid lepinguvälist kahju käsitlevates asjades, olenemata sellest, kas tegemist on tsiviilasjadega (s.t kahe eraisiku vahelised asjad) või haldusajadega (ametiasutuse ja eraisiku vahelised asjad). Kohtunikud võivad asja lahendamise huvides taotleda omal algatusel ekspertiisi või külastada asukohti. Kohtunikud võivad samuti anda korralduse mis tahes meetmete võtmiseks eesmärgiga küsitleda tunnistajaid. Halduskohtu kohtunik võib kontrollida tõendite autentsust.

III Juurdepääs teabele

Juhul kui keskkonnavalase teabenõude täitmisest keeldutakse või sellisele teabenõudele antud vastus on vale/ebapiisav, võib isik alustada erakorralist ajutist menetlust esimese astme halduskohtus. Hagi tuleb esimese astme halduskohtule esitada 30 päeva jooksul alates keelduva otsuse teatavakstegemisest või pärast seda, kui haldusasutus ei ole 3 kuu jooksul. Juhul kui kohtunik leiab, et hagi on põhjendatud, võib ta anda haldusasutusele korralduse teabe avaldamiseks. Kohtuotsuse võib vaidlustada. Teabenõude täitmisest täieliku või osalise keeldumise korral tuleb otsust põhjendada ja otsus tuleb saata tähitud kirjaga. Keeldumine peab sisaldama teavet kättesaadavate õiguskaitsevahendite ja kohtu poole pöördumise võimaluste kohta. Hagi tuleb esitada 30 päeva jooksul alates keelduva või ebapiisava otsuse teatavakstegemisest. Hagi peab sisaldama järgmist:

- poolte nimed ja aadressid;
- kokkuvõtlik ülevaade faktilistest asjaoludest;
- Järeldused
- selle keskkonnateabe kirjeldus, millele juurdepääsu andmisest keelduti.

Hagi tuleb koostada nii mitmes eksemplaris, kui palju on pooli, ja esitada kohtu kantseleile enne istungi kuupäeva. Esimese astme halduskohtu otsus tehakse teatavaks hagejale ja haldusasutusele. Haldusasutus esitab keskkonnateabe kohtu kantselei kaudu esimese astme halduskohtu esimehele. Teabe laad mõjutab otsuse tegemist, sest selle teabe avalikustamine võib olla seadusega keelatud. Kohus tutvub teabega ja teeb otsuse selle kohta, kas haldusasutus peab teabe hagejale avaldama või mitte. Kohus võib anda korralduse teabe osaliseks või täielikuks avaldamiseks.

IV. Õiguskaitse kättesaadavus, üldsuse osalemine

Luksemburgis ei ole keskkonnaasjadega seotud spetsiaalseid menetlusnorme. Kohaldatakse tavapäraselt haldusmenetlust. Põhimõtteliselt kohaldatakse haldusasutuste tehtud haldusotsuste suhtes hagita haldusmenetlust (procédure administrative non contentieuse) (haldusmenetluse seadus). http://www.legilux.public.lu/leg/textescoordonnes/compilation/code_administratif/VOL_5/PROCEDURE_ADMIN.pdf Kui õigusnormidega ei ole ette nähtud lühemat perioodi ja/või parandusmenetlusi haldusotsuse

vaidlustamiseks, saab haldusotsused otse kohtus vaidlustada 3 kuu jooksul alates nende teatavakstegemisest või avaldamisest. Asja võib kohtusse anda, ilma et eelnevalt peaks olema täielikult ära kasutatud kõik haldusõiguslikud õiguskaitsevahendid. Haldusasutusele esitatud vaie peatab siiski esimese astme halduskohtusse pöördumise tähtaja arvestamise. Kõik esimese astme halduskohtule esitatavad nõuded peab esitama ja allkirjastama täieõiguslik advokaat (avocat à la Cour) hagi vormis. Hagi peab sisaldama hageja nime ja aadressi, vaidlustatud haldusotsuse andmeid, asjaolude kokkuvõtlikku ülevaadet, haviga taotletavat eesmärki ja tõendite loetelu. Algne hagi tuleb esitada kohtu kantseleile neljas eksemplaris. Esimese astme halduskohtu (Tribunal administratif) otsuse peale saab esitada apellatsiooni kõrgemale halduskohtule (Cour administrative) 40 päeva jooksul alates otsuse tegemisest. Halduskohtu kohtunik võib hinnata üksnes haldusotsuse protseduurilist ja sisulist õiguspärasust. Eriti tehniliste juhtumite korral võivad halduskohtud kontrollida sisulisi ja tehnilisi tõendeid. Kohtunikud võivad küsida tehnilisi eksperdiarvamusi ja käia kohapeal, et saada rohkem tehnilist teavet ja leida küsimusele asjakohane lahendus. Seega võivad kohtuotsused põhineda tehnilistel tõenditel. Eelkõige kasutatakse seda KMHD käsitlevate juhtumite (keskkonnamõju hindamine). Esmalt teeb esimese astme halduskohus otsuse asja sisu kohta ja hageja kaebeõiguse kohta, kusjuures hagejal peab olema otsene ja konkreetne huvi. Valitsusvälistel organisatsioonidel on kaebeõigus juhul, kui tegemist on riikliku tähtsusega. Eeldatakse, et neil on isiklik huvi, kui asjaomases seaduses sätestatud juhtudel. Nende huvi loetakse isiklikku laadi huviks, kui asjaomases seaduses on nii sätestatud. Ta vaatab sisulist õiguspärasust ja teeb asja. Kohtunik vaatab samuti läbi. Ta üle vaatab sisulist õiguspärasust ja teeb asja. Hagi tuleb esitada 3 kuu jooksul alates haldusotsuse teatavakstegemisest. Esimese astme halduskohtu esimees võib erakorralise ajutise menetluse raames läbi vaadata KMH ulatuse määramist käsitlevad otsused. Taotluse esitaja võib esitada hagi esimese astme halduskohtule. Hagi peab sisaldama hageja nime ja aadressi, vaidlustatud haldusotsuse andmeid, asjaolude ja vastuväidete kokkuvõtlikku ülevaadet ja haviga taotletavat eesmärki. Samuti peab see sisaldama nende tõendite loetelu, mida hageja kavatseb kohtus kasutada. Esimese astme halduskohtul on õigus läbi vaadata KMHD käsitlevad lõplikud otsused või load. Taotluse esitaja, ministrid, kogukonnad, piisavat ja otsest huvi omavad naabrid ja riikliku tähtsusega ühendused — keda on asjakohases seaduses sellistena tunnustatud — võivad esitada hagi esimese astme halduskohtule. Hagi peab sisaldama hageja nime ja aadressi, vaidlustatud haldusotsuse andmeid, asjaolude ja vastuväidete kokkuvõtlikku ülevaadet ning haviga taotletavat eesmärki. Samuti peab see sisaldama nende tõendite loetelu, mida hageja kavatseb kohtus kasutada. Kõrgem halduskohus hindab haldusotsuse õiguspärasust ja kehtivust. Kõrgem halduskohus hindab nii KMHD käsitlevate otsuste protseduurilist kui ka sisulist õiguspärasust. Sisulist otsust tehes tutvub kohus esitatud tehniliste dokumentide ja materiaalsete tõenditega. Kohus võib tellida ekspertiisi ja minna kohapeale. Riiklikes kohtutes kaebeõiguse saamiseks ei pea isik osalema KMH menetluse raames avaliku konsulteerimise etapis, esitama märkusi või osalema kohtuistungil. Nende isikute suhtes, kes soovivad vaidlustada KMHga seotud otsuse, kohaldatakse riiklikes kohtutes kaebeõiguse saamise tavapäraseid eeskirju. KMH menetluse raames on võimalik saada esialgset õiguskaitset, kui on tõsise kahju tekkimise oht. KMH menetluse suhtes ei kohaldata mingeid erieeskirju peale tavapärase riiklike eeskirjade. Halduskohtutel on õigus läbi vaadata IPPCd käsitlevad lõplikud otsused või load. Taotluse esitaja, ministrid, kogukonnad, piisavat ja otsest huvi omavad naabrid ja riikliku tähtsusega ühendused — keda on asjakohases seaduses sellistena tunnustatud — võivad esitada hagi esimese astme halduskohtule. Hagi peab sisaldama hageja nime ja aadressi, vaidlustatud haldusotsuse andmeid, asjaolude ja vastuväidete kokkuvõtlikku ülevaadet ja haviga taotletavat eesmärki. Samuti peab see sisaldama nende tõendite loetelu, mida hageja kavatseb kohtus kasutada. Kõrgem halduskohus hindab haldusotsuse õiguspärasust ja kehtivust. Kohaldatakse tavapäraselt haldusmenetlust, nagu on kirjeldatud eespool. Esimese astme halduskohus teeb juhtumi sisulise lahendamise raames otsuse IPPCd käsitleva otsuse protseduurilise ja sisulise õiguspärasuse kohta. Kohtunik kontrollib faktilisi ja tehnilisi tõendeid ja kõiki asjakohaseid dokumente. Ta võib nõuda ekspertiisi ja ametiasutuselt toimikute ja dokumentide esitamist. Samuti võib ta käia kohapeal eesmärgiga saada olukorraga seotud teavet. Riiklikes kohtutes kaebeõiguse saamiseks ei pea isik osalema IPPC menetluse raames avaliku konsulteerimise etapis, esitama märkusi või osalema kohtuistungil. Nende isikute suhtes, kes soovivad vaidlustada IPPCga seotud otsuse, kohaldatakse tavapäraseid riiklikes kohtutes kaebeõiguse saamise eeskirju. IPPC menetluse raames on võimalik saada esialgset õiguskaitset, kui on tõsise kahju tekkimise oht. IPPC menetluse suhtes ei kohaldata mingeid erieeskirju peale tavapärase riiklike eeskirjade.

V. õiguskaitse kättesaadavust tegevuse või tegevusetuse

Keskkonnaasjades võib füüsiliste või juriidiliste isikute vastu esitada hagi otse üldkohtule. Hageja peab tõendama piisavat õigustatud huvi. Füüsilised isikud võivad esitada hagi üldkohtule seoses kahjunõudega. Samuti võivad nad nõuda haviga sellise haldusotsuse tühistamist, millega võidakse tekitada kahju neile endile või nende varale. Isik võib nõuda kahju korvamist, keskkonda kahjustava tegevuse lõpetamist või keskkonnaseisundi taastamist. Ministeeriumi või pädeva ametiasutuse otsuste peale võib hagi esitada esimese astme halduskohtule (Tribunal administratif). Asjakohase seadusega tunnustatud valitsusvälised organisatsioonid võivad samuti esitada hagi ministeeriumi otsuse peale. Hagi võib esitada isik, keda keskkonnakahju otseselt mõjutab, kelle õigusi on rikutud või kellel on seoses keskkonnaotsusega piisav õigustatud huvi. Kohtunik teeb otsuse asja sisu kohta. Keskkonnastutusega seotud juhtumite korral on Luksemburgi pädevateks asutusteks keskkonnastutuse valdkonnas keskkonnaküsimuste eest vastutav minister ja veeküsimuste eest vastutav minister ning neile alluvad ametiasutused. Keskkonnakahju või vahetu ohu korral võib meetmete võtmise taotluse esitada ministritele või pädevatele ametiasutustele. Kõnealune taotlus peab sisaldama kogu vajalikku teavet olukorra kohta. Pädev ametiasutus vaatab seejärel meetmete võtmise

taotluse läbi ja teeb selle kohta asjakohase otsuse. Esimese astme halduskohus (Tribunal administratif) on pädev vaatama läbi ministri või pädeva ametiasutuse tehtud haldusotsuseid. Hagi tuleb kohtule esitada 40 päeva jooksul alates haldusotsuse teatavakstegemisest. Kui ametiasutus ei vasta 30 päeva jooksul, on see võrdväärne ametiasutuse keelduva otsusega. Esimese astme halduskohtule võib hagi esitada üksnes piisavat põhjendatud huvi omav isik. Keskkonnastutuse jõustamist käsitlevad taotlused esitatakse otse pädevale ministrile või ametiasutusele. Taotluse võivad esitada ka riigi akrediteeringuga valitsusvälised organisatsioonid.

VI. Muud võimalused õigusemõistmisele juurdepääsuks

Luksemburgis võivad isikud lisaks kohtulike õiguskaitsevahendite kasutamisele esitada haldusotsuse peale kaebuse ka ombudsmanile, kes toimib vahendajana poolte vahel. Ombudsman ei tee siiski asjas lahendit, vaid aitab pooltel kokkuleppele jõuda. Ombudsman (keda nimetatakse ka vahendajaks) on peamine organ, kes lahendab haldusasutuste ja füüsiliste isikute vahelisi konflikte. Erapooletu vahendajana korraldab ombudsman uurimisi konflikti lahendamiseks. Ta teeb ettepanekuid küsimuse lahendamiseks ja pooltel on õigus otsustada, kas nad järgivad neid ettepanekuid või mitte. Ombudsman võib samuti teha haldusasutusele soovitusi eesmärgiga heastada olukord ja parandada haldusasutuse toimimist. Ta võib ka soovitada muudatuste tegemist neis õigusaktides, mida kasutati vaidlustatud haldusotsuse tegemisel õigusliku alusena. Füüsilised isikud võivad ka teavitada keskkonnakuriteost politseid või prokuratuuri, kes omakorda võivad hiljem otsustada esitada õigusrikkujale süüdistuse. Ebaseadusliku halduslase tegevuse peale võib esitada kaebuse ombudsmanile, kes toimib vahendajana füüsilise isiku ja haldusasutuse vahel.

VII. Kaebeõigus

Kaebeõigus	Haldusmenetlus	Kohtumenetlus
Üksikisikud	Halduskohtule võivad hagi esitada ainult need füüsilised isikud, kellel on asjas otsene ja konkreetne huvi. Nende huvi peab erinema üldisest huvist. Valitsusvälised organisatsioonid	Kohtule võivad hagi esitada ainult need füüsilised isikud, kellel on asjas otsene ja konkreetne huvi. Nende huvi peab erinema üldisest huvist. Valitsusvälised organisatsioonid
Valitsusvälised organisatsioonid	Valitsusvälistel organisatsioonidel on kaebeõigus, kui nad on ametlikult tunnustanud Luksemburgi riik nende riiklikust tähtsusest tulenevalt. Tegevuse ametlikuks tunnustamiseks peab keskkonna kaitsmine olema olnud organisatsiooni põhikirjaga ette nähtud eesmärk 3. aastaks.	Valitsusvälistel organisatsioonidel on kaebeõigus, kui Luksemburg on neid ametlikult tunnustanud nende riiklikust tähtsusest tulenevalt. Tegevuse ametlikuks tunnustamiseks peab keskkonna kaitsmine olema olnud organisatsiooni põhikirjaga ette nähtud eesmärk 3. aastaks.
Muud juriidilised isikud	Kohalikel omavalitsustel on õigus vaidlustada ministri luba, sest nad peavad kontrollima keskkonnanormide rakendamist oma territooriumil. Neil peab olema isiklik huvi.	Prokurörid, politseiametnikud, vee- ja metsamajanduse valdkonna ametnikud ja tolliametnikud võivad keskkonnaküsimustes õigusrikkumise toime pannud isikud kohtusse anda.
Ajutised rühmad	EI KOHALDATA	EI KOHALDATA
Välisriigi valitsusvälised organisatsioonid	Välisriigi valitsusvälistel organisatsioonidel on kaebeõigus asjaomases seaduses sätestatud juhtudel.	Välisriigi valitsusvälistel organisatsioonidel on kaebeõigus asjaomases seaduses sätestatud juhtudel.
Muud isikud	EI KOHALDATA	EI KOHALDATA

Kaebeõiguse saamiseks peab hagejal olema isiklik, otsene, reaalne, konkreetne, tegelik ja õigustatud huvi. Luksemburgis ei ole võimalik kasutada actio popularis't. Prokurörid, politseiametnikud, vee- ja metsamajanduse valdkonna ametnikud ning tolliametnikud võivad keskkonnanormide rikkumise toime pannud isikud kohtusse anda. Nende õigusrikkumiste tulemusena võidakse algatada menetlus kriminaalkohtus keskkonnanormide alusel.

VIII Seaduslik esindamine

Üldkohtus on õigusesindaja kasutamine kohustuslik, kui tegemist on kirjaliku menetlusega. Kui nõude summa on väiksem kui 10,000 eurot, on asja pädev lahendama väiksemaid kohtuvaidlusi lahendav kohus ehk rahukohus (Justice de Paix). Kohtuvaidluse pooled ei pea kasutama advokaadi abi ja võivad ennast kohtus ise esindada. Kui nõude summa on suurem kui 10,000 eurot, on pädev kohus ringkonnakohus ja kohtuvaidluse pooled peavad kasutama õigusnõustajana tegutseva täieõigusliku advokaadi (avocat à la Cour) abi. Õigusnõustaja kasutamine on kohustuslik ka apellatsioonikohtu menetluse raames. Õigusnõustaja peab esindama kohtuvaidluse pooli esimese astme halduskohtutes ja hagi peab olema allkirjastatud õigusnõustajana tegutseva täieõigusliku advokaadi (avocat à la Cour) poolt. Luksemburgis on ainult mõni advokaat spetsialiseerunud keskkonnaõigusele ning enamik advokaate praktiseerib haldusõiguse ja planeerimisõiguse valdkonnas. Parim viis keskkonnaõigusele spetsialiseerunud advokaadi leidmiseks on võtta ühendust Luksemburgi advokatuuriga (Barreau de Luxembourg).

IX. Tõendid

Tõendamiskohustus lasub hagejal. Ta peab esitama tõendid asjaolude ja kahju kohta. Eri liiki tõendid hõlmavad dokumentaalseid tõendeid, suulisi ütlusi, presumptsioone, omaksvõttu ja vande alla antud kirjalikke tunnistusi. Tõendi vorm sõltub esitaja äranägemisest, välja arvatud seoses õigusdokumentidega, mille puhul peavad tõendid olema kirjalikud. Kohtunikul on õigus teha otsus tunnistaja ärakuulamise vajalikkuse kohta. Kohus võib taotleda tõendeid omal algatusel, kui ta leiab, et see aitab juhtumi asja olusid selgitada. Näiteks võib kohus küsida eksperdiarvamusi või korraldada visiite kohapeale. Menetlusega seotud eksperdiarvamuse saamiseks peavad pooled esitama kohtule eksperdi nime. Haldusasjades tuleks eksperdid valida justiitsministeeriumi avaldatud ekspertide nimekirjast. Kohtunik otsustab, kas ekspert tuleks ära kuulata või mitte. Kohtunikud võivad kutsuda teisi eksperte, kui nad ei ole esimesena kutsutud eksperdiga rahul. Kohtunikud peavad eksperdiavarmust kaaluma äärmiselt hoolikalt ja jätma selle arvesse võtmata vaid juhul, kui on kindlaid tõendeid selle kohta, et arvamus ei ole koostatud nõuetekohaselt.

Esialgset õiguskaitset.

Haldusasjades ei ole halduskohtule haldusotsuse peale esitatud hagil või apellatsioonil otsuse täitmist peatavat toimet. Haldusotsus loetakse seaduslikuks ja täitmisele pööratavaks isegi juhul, kui otsuse õiguspärasus on vaidlustatud. Hagidel ja apellatsioonidel ei ole haldusotsuste täitmist peatavat toimet ja need otsused pööratakse viivitamatult täitmisele. Hagid ja apellatsioonid peatavad haldusotsuse täitmise üksnes juhul, kui tegemist on erakorralise olukorraga või kui otsuse õiguspärasus on tõsise kahtluse alla seatud. Keskkonnaasjades võib haldusotsuse peale esitatud hagil olla peatav toime juhul, kui hagi on esitatud kaalukatel alustel ja otsuse täitmine võib põhjustada tõsist ja pöördumatut kahju. Haldusotsus võib olla kas positiivne või negatiivne. Võimalik on saada esialgset õiguskaitset vahetu ohu vältimiseks või seaduses sätestatud häiringu peatamiseks, kohaldades erakorralist ajutist menetlust. Erakorralist ajutist menetlust on võimalik kasutada erakorralistel juhtudel. Pöörduda tuleb ajutiste meetmete kohaldamisega seotud kohtuniku (juge des référés) poole. Nimetatud kohtunik võib anda korralduse mis tahes meetmete võtmiseks eesmärgiga kaitsta tõendeid, anda korralduse tunnistaja kohtusse ilmumiseks või teha mis tahes otsuse vahetu kahju vältimiseks. Menetlus ei ole kirjalik. Pooled ei pea kasutama advokaadi abi. Kohtuniku otsus on ainult ajutine ja seda võib hiljem muuta kas sama kohtunik või asja kohta sisulist otsust tegev kohtunik. Kohtuotsuse saab vaidlustada 15 päeva jooksul alates otsuse teatavastegemisest. Apellatsioonikohtu esimees on pädev asja kohta otsust tegema. Erakorralise menetluse korral järgitakse esimeses astmes kohaldatavat menetlust.

XI. Kohtukulud

Isikutel, kes soovivad taotleda õiguskaitset keskkonnaasjades, tuleb tasuda kohtutäituri tasud, ekspertide tasud ja advokaaditasud. Kohtutäituri tasu on kindla suurusega ja see on reguleeritud suurhertsogi määrusega. Eksperti, tunnistaja, tõlkija ja tõlgi tasud on samuti reguleeritud suurhertsogi määrusega. Advokaadid määravad oma tasu suuruse ise. Nende tasu võib olla tunnipõhine või sõltuda juhtumi keerukusest. Luksemburgi advokatuur on keelanud olukorra, kus kogu advokaaditasu moodustub osatasust (pactum de quota litis). Advokaadid küsivad tavaliselt oma tasu, kulude ja muude kui seaduses sätestatud kulude katteks ettemaksu. Luksemburgis ei tule kohtuasja algatamisel ega apellatsiooni esitamisel tasuda kohtukulusid. Kohtutäituri tasud ja advokaaditasud on Luksemburgis väga suured. Kohtutäituri tasu jääb vahemikku 100-300 eurot. Ekspertide tasu võib jääda vahemikku 1500-6000 eurot sõltuvalt ekspertiisi keerukusest. Advokaaditasud moodustavad 60-95 % kogu menetluskuludest. Advokaadid võivad oma tasu arvutada tööajapõhiselt ja tunnitasu võib jääda vahemikku 100-650 eurot. Tunnistaja tasu jääb vahemikku 60-300 eurot. Kutsetasud on Luksemburgis maksustatud 15 % käibemaksumääruga (samuti ELis asutatud eraõiguslike klientide puhul). Esialgse õiguskaitsega / ajutiste meetmetega kaasnevad kulud võivad varieeruda sõltuvalt juhtumi keerukusest ja olulisusest. Kuigi esialgse õiguskaitse menetlus peaks olema lihtne ja odav, võivad advokaadid küsida selle töö eest suuremat tasu kui muude lihtsate menetluste korral. Luksemburgis peavad kõik pooled oma kulud katma ise olenemata menetluse tulemusest. Menetlusega seotud hüvitisi võimaldatakse pooltele väga harva. Puudub üldine reegel, mille kohaselt peab kaotanud pool tasuma võitnud poole advokaaditasud. Muud kulud peab tavaliselt kandma kaotanud pool.

XII. Finantsabimehhanismid

Luksemburgis ei ole ette nähtud konkreetseid vabastusi keskkonnaasjadega seotud kulude tasumisest. Muid menetluskulusid peale advokaaditasude, eksperditasude, tunnistaja tasude ja kohtutäituri tasude ei ole. Õigusabi on kättesaadav isikutele, kellel on rahalisi raskusi. Nad peavad esitama vastava taotluse Luksemburgi advokatuurile või keskele sotsiaalabiteenistusele. See rahaline abi hõlmab kõiki kohtumenetlusega seotud kulusid ning advokaadi- ja notaritasusid, kohtutäituri tasusid ning tõlkija tasusid. Õigusabi võivad tsiviil-, kaubandus- ja haldusasjades saada nii hagejad kui ka kostjad. Õigusabi on kättesaadav kohtumenetlustes ja kohtuvälistes menetlustes. Õigusabi võidakse anda ka seoses ennetavate meetmete ja menetlustega, mille eesmärk on tagada kohtu või mis tahes muu ametiasutuse otsuste täitmine. Keskkonnaasjades ei anta mingit spetsiaalset õigusabi. Nende keskkonnaasjade suhtes, mis algatatakse kas tsiviil- või halduskohtus, kohaldatakse siiski tavapäraseid õigusabi käsitlevaid eeskirju. Õigusabi võivad saada üksnes piisavate rahaliste vahenditeta füüsilised isikud. Luksemburgi advokaadibürood ei osuta tasuta (pro bono) õiguslast abi. Õigusteabe teenistus annab tasuta õiguslast teavet, kuid see teenistus ei ole spetsialiseerunud keskkonnaõigusele. Luksemburgis puuduvad keskkonnaasjadega tegelevad õiguskliinikud. Luksemburgis ei ole avalikku huvi kaitsvaid keskkonnaõiguse organisatsioone või advokaate.

XIII. Ajakohasus

Põhimõtteliselt peavad haldusasutused tegema oma otsuse 3 kuu jooksul alates taotleja esitatud avalduse saamisest. Juhul kui haldusasutus ei tee otsust 3 kuud või vähem kui seaduses on nii sätestatud, käsitatakse tema vaikimist negatiivse otsusena. Tähtajast kinnipidamata jätmise eest ei ole karistusi ette nähtud. Esimese astme halduskohus võib kontrollida keelduva otsuse õiguspärasust ja otsuse tühistada, kui otsus ei ole põhjendatud. Aegumist käsitlevad eeskirjad on sätestatud tsiviilseadustikus. Hagi tuleb esitada üldkohtule 30 aasta jooksul alates kahju tekkimise kuupäevast või kuupäevast, mil kannatanut kahjust teavitati. Kindlustusjuhtumiga seotud hagi tuleb esitada tsiviilkohtule 5 aasta jooksul alates kahju tekkimise kuupäevast või kuupäevast, mil kannatanut kahjust teavitati. Retsepti hilinemine on 10 aastat, 5 aastat kuritegu ning väärtegu vastu väiksemate õigusrikkumiste 1. aastal. Luksemburgis ei ole välja kujunenud keskkonnaküsimustega seotud kohtumenetluste tavapärast kestust. See varieerub sõltuvalt juhtumi keerukusest. Kui hageja on oma hagi esitanud, peab kostja saatma oma vastuväited kolme kuu jooksul. Hagejal on oma vastuse esitamiseks aega 2 kuud. Sama tähtaega kohaldatakse mis tahes täiendavate vastuste esitamisel. Asja ettevalmistav kohtunik võib tähtaegu pikendada. Ta kontrollib, kas mõlemad pooled järgivad menetlustähtaegu. Kohtule ei ole otsuse tegemiseks seatud mingeid tähtaegu; kohtuotsuse tegemiseks kuluv aeg on kohtuasjade lõikes väga erinev. Luksemburgis ei kohaldata kohtute suhtes otsuse tegemisega viivitamise korral mingeid karistusi.

XIV. Muud küsimused

Enamikul juhtudel võib üldsus keskkonnavalase otsuse vaidlustada siis, kui otsus saab üldsusele teatavaks. Teavet õiguskaitse kättesaadavuse kohta keskkonnaasjades jagatakse üldsusele mitme veebisaidi vahendusel.

Teave õiguskaitse kättesaadavuse kohta keskkonnaasjades on kättesaadav järgmiste valitsuse veebisaitide vahendusel: <http://www.emwelt.lu/>, <http://www.developpement-durable-infrastructures.public.lu/fr/index.html>. Vaidluste alternatiivne lahendamine on võimalik vahekohtumenetluse, vahenduse ja lepituse vormis, kuid keskkonnaasjadega seoses kasutatakse seda Luksemburgis harva. Kuigi Luksemburgis on keskkonnaasjades võimalik kasutada ka vahendust, ei kasutata seda tihti.

XV. On välismaalane,

Luksemburgis ei sisalda menetlust käsitlevad õigusnormid sätteid, mis keelavad diskrimineerimise keeleoskuse või päritoluriigi alusel. Välismaalased saavad esitada Luksemburgi kohtule hagi, kui neil on kaebeõigus. Samuti on neil võimalik saada õigusabi. Luksemburgis on kolm ametlikku keelt: Prantsuse, saksa ja letseburgi keel. Kõik menetlusedokumentid peavad olema koostatud prantsuse keeles, kuid istung võib toimuda neis kolmes keeles. Kohtus võib pooltele võimaldada tõlget ja selle eest maksab valitsus. Kuid juhul, kui pool soovib kutsuda tunnistaja, kes vajab tõlkija abi, peab pool maksma nii tunnistaja kui ka tõlkija tasu.

XVI. Piiriüleused juhtumid

KMH ja IPPC menetluse raames — kui käitis võib avaldada keskkonnamõju teises riigis — edastatakse taotlust käsitlev toimek asjaomasele teisele riigile, kellel on võimalik esitada oma märkusi. Seejärel teavitatakse seda riiki lõplikust otsusest. Piiriüleste juhtumite korral hõlmab asjaomane üldsus otsest ja piisavat huvi omavaid füüsilisi isikuid olenemata sellest, kas nad on Luksemburgi residentid või mitte. Huvi olemasolu põhimõte, nagu seda on kirjeldatud eespool, on peamine kaebeõiguse saamise tingimus. Mõjutatud riigist pärit füüsilistel isikutel, kellel on otsene huvi, on kaebeõigus ja nad võivad esitada hagi Luksemburgi kohtule. Neil on õigus saada õigusabi Luksemburgi residentidega samadel tingimustel. Nad võivad esitada hagi ning taotleda esialgset õiguskaitset või ajutiste meetmete võtmist Luksemburgi residentidega samadel tingimustel. Välisriigi valitsusvälistel organisatsioonidel on kaebeõigus asjaomases seaduses sätestatud juhtudel. Füüsilised isikud võivad esitada Luksemburgi kohtule

hagi Luksemburgi riigi vastu eesmärgiga saada kahjuhüvitist. Välisriigi füüsilised isikud võivad esitada Luksemburgi kodanike vastu hagi kas Luksemburgi või välisriigi kohtule isegi juhul, kui kahju tekkis väljaspool Luksemburgi.

Lingid

<http://www.emwelt.lu/>

<http://www.developpement-durable-infrastructures.public.lu/fr/index.html>

See on sisu masintõlge. Lehekülje omanik ei vastuta masintõlgitud teksti kvaliteedi eest.

Viimati uuendatud: 14/09/2016